

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ
FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR VIDEO
VIDEO STUDIO

LEN *LEN*
NARROWLY (JUST FLAX, FLAX ONLY)

DIPLOMOVÁ PRÁCE

DIPLOMA THESIS

AUTOR/KA PRÁCE

AUTHOR

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

BcA. LUCIA SÁDECKÁ

Mgr. MARTIN MAZANEC, Ph.D

BRNO 2020

OBSAH DOKUMENTACE:

TEXTOVÁ ČÁST

str. 5 – 11

OBRAZOVÁ ČÁST

str. 12 – 27

ANOTÁCIA:

Len *Len* je o procese. Koreniacom v environmentálnych otázkach a odrážajúci procesualnosť vzniku umeleckého diela.

Procese od výroby k produktu, od tradície k súčasnosti, od spomienky k skúsenosti, od rýchleho k pomalému, od nedokonalosti k dokonalosti, od neosobného k osobnému, od začiatku do konca.

Zaoberám sa prácou s textíliou ako klasickým médiom, pričom sa sama venujem pestovaniu ľanu ako pôvodnej, u nás tradičnej, surovine pre výrobu textílie. Od začiatku pozorne pozorujem ako rastie, starám sa o neho a trpezlivo očakávam čas zberu a následného spracovania. Táto fáza je pre mňa veľmi podstatná, keďže so sebou prináša jednotlivé postupy, uplatnené v starých osvedčených technológiách, v interakcii s ľuďmi, od ktorých sa učím remeslu a ktorí celý proces formujú, dotvárajú no najmä z opodiaľ pozorujú, ako sa mi darí, čo sa mi podarilo. Ide o osobný a zároveň technický záznam dvojročného úsilia.

ÚVOD:

V mojej záverečnej diplomovej práci, mi išlo len o *len*, ako materiál s ktorým sa dá ďalej pracovať. Ktorý sa dá nosiť.

Počas štúdia som od videa tak nejak začala inklinovať k móde. Bol to taký postupný proces, odvodený z potreby manuálnej ručnej práce, globálnemu postojovi voči módnemu priemyslu a osobnému nutkaniu, presvedčeniu dokázať si ušitý vlastný šatník.

Celé to vyvrcholilo mojou bakalárskou prácou, kedy som pracovala s fenomenálne známym časopisom Burda, ktorý je určený pre domáce no trendovo zmysľajúce ženy. Chcela som sa naučiť šiť a zároveň i obliecť, takže som ušila celý časopis. Dôležitým aspektom bolo zachovanie časopisom daný pracovný postup a grafické znázornenie krajčírskoho jazyka.

Tak sa zhmotnila Burda 07/17, ktorá sa skladala z tridsiatich siedmich kusov prevedených v bielom bavlnenom plátne. Boli to vyradené nemocničné plachty. Po absolvovaní nespočítateľných množstiev hodín strávených v priamom kontakte s textilnými látkami som začala pátrať po tom ako vlastne jednotlivé materiály vznikajú. Začala som skúšať a rôzne experimentovať s klasickou technikou tkania a tapisérie. Dočítala som sa toho veľa. Bohatá história, tradícia, technologický postup, všetko to mi dávalo zmysel no nevedela som ako začať. Neverila som, že niečo zmením a či to vôbec dokážem. Tak nejak som potrebovala nakopnúť, vyprovokovať, čo sa podarilo môjmu vedúcemu bakalárskej práce, ktorý to len tak medzi rečou s humorom navrhol. Asi sám tomu neveril. Ja som tomu tiež neverila ale začala som o tom viac premýšľať a chcela to skúsiť.

CIELE:

Na nadväzujúce magisterské štúdium som sa prihlásila, už s celkom jasným plánom. Samočinným vypestovaním rastliny lnu s následným použitím v praxi. Chcela som to zažiť od začiatku do konca.

V prvom ročníku na zimných klauzurach som odprezentovala svoj očakávajúcí ideál, prvú skicu či obraz, na ktorom bol znázornený odev- šaty, ktoré som si chcela z vypestovaného lnu ušiť. Išlo o taký vytýčený cieľ, toho na čo som nechcela zabudnúť a stále sa tým motivovať. Táto skica či obraz bola vytvorená textilnou technikou tkania na ráme tzv. tapiséria, ktorá sa v minulosti používala v úžitkovom i umeleckom odvetí. Dnes už je táto technika skoro zabudnutá, kvôli technickej, udržiavateľnej a časovej náročnosti. Nie každý má čas, mať čas. Počas príprav a štúdia dohľadaných materiálov som prenikala hlbšie a hlbšie. Navštívila som rôzne kurzy s tradičnými remeslami, zúčastnila sa seminárov, stretla rôznych ľudí no, zistila som, že nie je až tak jednoduché zohnať dobré semená na sadenie. Väčšina priaznivcov ich nemala, ba dokonca sa i pousmievala nad tou mojou vznešenou predstavou pestovania. Tí, čo by ich aj mali, mi ich zase nechceli odsypať. Pretože poznajú výnimočnosť rastliny, o ktorú sa starajú ako bohatstvo, a ktoré nechcú len tak s niekým zdieľať. Chápala som to a tak som hľadala ďalej niekoho, kto by mi veril natoľko, že by mi pomohol.

Na letné klauzury som prišla s audio nahrávkou z rozhovoru s pánom Josefom Fidlerom, ktorý neskrýval svoje nadšenie a ochotu mi pomôcť. Poskytol mi semená lnu prädneho, (odroda Šumperský modrák), ktorý sám už niekoľko rokov trpezlivo pestuje. V autentickom zvukovom zázname bol zachytený ním aplikovaný pracovný postup, od zasiatia po pozorovanie až k zberu a následných jednotlivých krokov k striebornému vláknu pripomínajúci ľudský vlas. Vysvetľuje mi ako to bolo kedysi neľahké a aké ťažké je to i dnes. Napriek tomu oni v minulosti boli šťastnejší lebo žili v jednoduchosti v závislosti od prírody. Zato dnes je všetko zrýchlené, prehltené informáciami, že už ani neviete čomu a komu veriť. A tak nikomu neveríme.

Hlavným dôvodom, prečo som sa rozhodla si len sama vypestovať, je aktívna tvoriaca prítomnosť v procese vzniku diela. Práca s dosiahnuteľnosťou toho čo zvládne človek urobiť sám v prostredí, v ktorom sa pohybuje. Prežitok- zážitok z procesu. Nie je to mechanické reprodukovanie návrhu či požiadavky, išlo o sústredenú činnosť vpisujúcu do vznikajúceho textilu, to čím všetkým si prešla ona i ja. Ďalšia vec, na ktorú myslím je fenomén rukopisu, miera pamäti tela, automatizmus, všímavosti k tomu čo sa deje pod rukami, a taktiež čo znamená majstrovstvo- bravúrnosť, ako mu rozumie východné umenie. Nie je to len samotná zručnosť, je to komplexná, mentálne fyzická schopnosť človeka. V dnešnej rýchlej

dobe je dosť náročné pestovať si túto schopnosť tradičným spôsobom. Naučili sme sa deliť proces na návrh a realizáciu, ktorá je zbavená autenticity a nie je hodná autorstva. Pritom vieme, že fyzická a manuálna aktivita stimuluje mozgovú činnosť a že sa vzájomne ovplyvňujú. Niektoré veci proste nikto neurobí tak ako autor, pretože tak ich vidí a tak ich v tú chvíľu formuluje. Nevieť čo bude, ale cítim, čo by som teraz mala urobiť. Veľmi sa mi páči ázijský výrok, že šťastie na nás nečaká na obzore, ale rastie pod našimi rukami.

Zároveň mi išlo o takzvanú sebestačnosť, o ktorej počúvame, hovoríme, no praktikovanie je o to náročnejšie. Bola to výzva, ktorá mi pomohla zmeniť prístup a pochopiť hĺbku života.

POPIS DIELA:

Toto umelecké dielo nemá jednu jednoznačnú podobu. Je to príbeh, ktorý sa skladá z viacerých elementov, ktoré medzi sebou fungujú a majú za účel informovať pozorovateľa o procese vzniku toho vytýčeného cieľu. Je to v podstate dosť podobné, ako keď si krteček od Zdenka Milera mienil, že potrebuje kalhotky s kapsami. Všetky tie jednotlivé činnosti, s ktorými mu pomáhali jeho kamaráti som taktiež absolvovala, a ktoré sú neodmysliteľnou súčasťou tohto umeleckého diela. Krteček to mal však oveľa jednoduchšie ako to v skutočnosti bolo.

Pripraviť pôdu, zasadiť, zaliať, odburiť, ochrániť pred chrobákom, vytrhať, prevetrať, namočiť, nasušiť, nalámať, vyčesať, upriať, pretočiť, odmerať, namočiť, vybieliť, napnúť, utkať a ušiť. Tieto všetky činnosti, musela podstúpiť každá jedna stonka lnu. A celé to trvalo dva študentské roky. (Desať mesiacov teórie, desať mesiacov praxe.) Výsevna plocha sa nachádzala v malej dedine zvanej Skavsko, päťdesiat päť kilometrov východne od Brna. Sídlí tam malá farma zvaná Nava Gokula, ktorá sa snaží o ekologické poľnohospodárstvo a sebestačnosť. Pre pestovanie lnu prádneho sa nadchli a poskytli mi plochu a veci potrebné na obrábanie pôdy. Zároveň ma i základne vzdelali a dali praktické rady k pestovaniu v lokálnej zemine, keďže s pestovaním som nemala vôbec žiadne skúsenosti. Nepočítam, pestovanie rajčín v kvetináči na balkóne, či presádzanie izbových rastlín. Síce pochádzam z dediny, no o poľnohospodárstvo, pestovanie som sa nikdy moc nezaujímal. Chodila som vždy tak nejak okolo, keď som cestovala do mesta.

Mojim zámerom je vytvoriť výstavnú prezentáciu, diagram, kde bude zachytené práve toto. Znázornená práca v reálnej mierke obrábanej plochy 9m², kde bolo zasiatych 250 gramov semien, ktoré rástli 4 mesiace a zaliate 5m³ vody. 336 hodín (dva týždne) máčania, 24 hodín vetrania, 336 hodín sušenia, 5 hodín lámania, 30 hodín česania, 12 hodín pradenia, 8,2 metra priadze, 120 hodín bielenia na slnku, 3 hodiny tkania a výsledná tkanina mala 20 na 30 cm. Mám potrebu tam tieto informácie znázorniť, aby si to divák mohol podrobnejšie predstaviť. Aby sme sa spolu mohli zamyslieť nad mierou vynaloženého úsilia, času v porovnaní s výsledkom. I pre mňa samotnú, to bolo fascinujúce pozorovanie, čo z toho vlastne vzniklo.

Za seba však môžem povedať, že to určite stálo za to, pretože vlastná skúsenosť je

k nezaplateniu. Je to taktiež určitá forma terapie a meditácie v rurálnom prostredí, ktorú potrebuje každý jedinec.

Tak ako raz potvrdila Kateřina Šedá v charakteristike svojej tvorby: „*Myslím, že pro mou tvorbu je typické, že se dokážu v jednotlivých věcech skutečně „rozpustit“.* Nejen časem, který jsem ochotna tomu věnovat, ale i schopností věci neustále zpochybňovat, což je podle mě základ jakékoliv smysluplnější práce. Doufám, že na základě mých věcí si lidé uvědomí, že nemusíte mít vždycky peníze, zázemí a talent, ale někdy bohatě stačí, když něčemu doopravdy věříte a bez ohledu na okolí jste v tom vytrvalí“.

REMESLO MÁ ZLATÉ DNO

Počas tvorby, som sa častokrát konfrontovala s remeslom ako niečím výnimočným, čo keď sa raz naučíš tak nikdy nezabudneš. Niečím vzácnym a zároveň krehkým. Niečím zažitým no podceňovaným. Niečím pomalým a rýchlym zároveň.

Zaujímalo ma ako toto slovenské príslovie vnímajú moji známi a facebookový priatelia. A tak som im poslala správu s prosbou o ich názor a subjektívny názor k významu príslovia. Tu prikladám niekoľko odpovedí, ktoré sú neupravené a priamo skopírované zo správ sociálnych sietí.

Hmmm

Asi jako že když jsi řemeslník a všechno jde dolů a je třeba i krize, tak máš stejně práci na obživu, protože řemeslo je vždy potřeba...

To přísloví neznám ale moje spekulace je, že skutečná práce rukama se nedá nikdy dobře zaplatit, respektive nikdo by si to nekoupil kdyby to stálo tolik kolik se na tom opravdu strávilo času, jestli mi rozumíš co tím chci říct...? ŽENA, 29

No to je velmi silné podľa mňa. Ale asi že až na dne nájdeš to práve zlato. Ze z vrchu to je len tak pre oči. MUŽ, 27 ROKOV

Nevím no. Že na něm můžeš zbohatnout, ale musíš jít fakt.do hloubky? 😊 ŽENA, 24 rokov

Že všetko čo urobí človek vlastnými rukami nenahradí žiadna technológia, žiadny robot. ŽENA, 20

Dřív to znamenalo že něco opravdu dokonale umíš a proto máš práci a peníze, nepoznáš hlad ani chudobenství. Dnes to neznamená vůbec nic i když řemeslo ovládáš můžeš být nahrazen kýmkoli. ŽENA, 50

No snad jsem to ani mockrát neslyšel. Ale tohle říkají na netu: Příspěví konstatuje zkušenost, že ten, kdo je manuálně zručný a ovládá nějaké řemeslo, nemusí mít strach o svou budoucnost, protože má uplatnění jisté. Docela mi to dává smysl takhle :-). Asi bych s tím souhlasil. Ze když člověk umí řemeslo tak se nebude mít špatně. MUŽ, 37

*Vieš, to porekadlo vymysleli ľudia dávno a v inej dobe, keď remeselníkov nebolo veľa a tých čo niečo vedeli si ľudia vážili a chodili k nemu často(obuvník, mäsiar, atď)
A takýto sa uživil aj svoju rodinu a ostatní trpeli a mali biedu*

To zlaté dno vtedy znamenalo, že remeslo im dalo možnosť, prácu, lepší život. dnes sa uznávajú iné hodnoty. To čo bolo kedysi remeslo, teraz je zautomatizované a vykonávajú to rôzne stroje a roboti a najviac vážení a zaplatení sú IT-čkari, ktorí tie stroje, počítače vymysleli alebo riadia. Klasického remesla je veľmi málo. ŽENA, 56

To poľkadlo asi neznam. Nevím jak může mít řemeslo dno. Asi že jeho hodnota není patrná hned, ale dojdeš na jeho cenu až ke konci 😊. ŽENA, 35

KONTEXTUALIZÁCIA PRÁCE:

Pravé remeslo považujem za jednu z nevyčerpaných možností existencie. Naše chápanie remesla je veľmi široké. Remeslo považujeme za trpezlivý a dôkladný spôsob tvorenia niečoho cenného na hrane aktívneho konania a reflexívneho pozorovania. Takýto spôsob myslenia a jednania sa pritom nevzťahuje len k známym oblastiam činnosti. Filozof Peter Bieri hovorí o remesle slobody a Jorge Luis Borges zase napísal knihu o remesle spisovateľskom. Richard Senett požaduje, aby taktiež lekári, učitelia, umelci či programátori chápali svoju prácu ako remeslo. I geniálny nápad potrebuje k tomu, aby dozrel, k remeselnému spracovaniu. Usain Bolt má ideálnu postavu šprintéra. Napriek tomu i on, navzdory svojim schopnostiam potrebuje k tomu, aby zabehol stometrovú vzdialenosť za deväť celých päťdesiatosem sekúnd, taktiež trpezlivosť a disciplínu. I to je remeslo. Týmto by som chcela odporovať všetkým, ktorí tvrdia, že remeslo je niečo staromódne. Ba naopak.

V súčasnosti sa tento princíp spolupráce medzi tradičnými remeselníkmi a nadšenými umelcami/ dizajnérmí tlačí dopredu. Sebestačnosť či udržateľnosť už nie je nič utopické či romantizujúce. Stáva sa to realitou s čím vyššou hodnotou, pretože umelci dávajú do toho kus seba. Nesnažia sa tak nejak oddeliť či „zmenežovať“ svoj osobný život, prácu a voľným čas. Ale celkový prístup k tvorbe sa prejavuje autonómiou, autentickosťou ale hlavne úprimnosťou, že tvorba je odrazom ich života.

Umelkyňa Agnes Denes, ktorá svojim atavistickým zmýšľaním a remeslom dokáže diváky chytiť za srdce a zároveň ním zatriasť, aby sa zobudil a začal rozmýšľať s prírodou nie proti nej, mi bola zdrojom k premýšľaniu. Aj keď ona skôr pracuje z princípom ľudského zásahu do prírody, ktorý podčiarkuje aktuálnym environmentálny problém.

Podobnou tematikou krásy prírody vo vzťahu ľudského manipulácii rieši i nemecká umelkyňa žijúca v Amsterdame, Diana Scherer.

Scherer pracuje s rastlinami a ich korene prinúti, aby sa splietali pod zemou podobne ako priadza. Korene rastlín, vzídených z trávnych semien hľadajú živinu a vodu, autorka do toho procesu zasahuje použitím podzemných foriem. Ich zloženie a postup výroby však nechce prezradiť. Vzniknuté obrazce a i textilne napodobeniny na prvý pohľad vyvolávajúce fascinujúci estetický zážitok, ktorý začne nabúravať vnútorný neklud. Odkiaľ sa to berie? Autorka sama napovedá:

„Skúmam vzťah človeka s jeho prirodzeným prostredím a jeho túžbu ovládať prírodu“.

Stále však, ona pri tom sedí a skúša, tvorí to sama. Je aktívne zapojená vo fyzickom procese tvorby, zatiaľ čo palestínska multimediálna umelkyňa Mona Hatoum, ktorá navrhuje rôzne a často krát monumentálne inštalácie reflektujúce aktuálnu situáciu. Nie je tajomstvom, že ona sama však svoje diela netvorí vlastnými rukami ale necháva to na kvalifikovaných remeselníkoch. Obraz, ktorý o sebe vytvára, by bolo možné vyjadriť pojmom „flexibilná umelkyňa“, ktorý je analogický k pojmu „flexibilného človeka“ Richarda Senetta. Ten sa v modernej kapitalistickej spoločnosti už nemôže spoliehať na to, čo sa naučil ale sa musí stále novo orientovať, aby prežil. Tak ako Hatoum sama seba popisuje ako nomádskou existenciu, ktorá najradšej pracuje tam, kde vystavuje. Namiesto aby so sebou ťahala všetok balast svojho ateliéru, chce sa nechať inšpirovať príslušnými priestormi. Skutočne flexibilná sa však stáva až vtedy, keď sa už vôbec nemusí zaoberať rôznymi pracovnými technikami. Naučiť sa ich nemá pre ňu zmysel, pretože by to zabralo príliš veľa času. Preto radšej vyhľadá profesionálnu pomoc, ktorá jej odľahčí a vďaka nej môže bezstarostne a nezávisle tvoriť. Sama vysvetľuje, že prenechanie pracovného procesu iným je priamym predpokladom pre to, aby ako umelkyňa mohla dostatočne presne a citlivo reagovať na rôzne situácie. Mohli by sme si myslieť, že sa obáva tzv. profesionálnej deformácii, čoho výsledkom sú stále tie isté efekty spôsobené uplatňovaním špecifických remeselných znalostí. Nabáda ma si myslieť, že to spočíva v strate schopnosti otvoriť sa nečakaným zvratom a novým pracovným formám.

Nezávisle, presne a citlivo no v opačnom zmysle slova tvorí i dizajnérka a bývala absolventka FaVU Karolína Ivanova, ktorá tvorí šperky s prírodou vo vnútri. Zaujímavým pre mňa bol jej osobný príbeh, kedy si siahla na svoje existenčné dno a nevedela čo ďalej. Avšak jej potreba a nutkanie neprestať tvoriť vyhral a ona si založila značku, ktorá má príbeh. Jej šperky sa na nič nehrajú, hovoria sami za seba. Ďalšou dizajnérkou je Iva Burkertová, ktorá je známa pod českou značkou ODIVI. Tvorí módu lokálne a čo najviac udržateľne ako to len v jej podmienkach ide. Po dvanástich rokoch červených kobercov, prehliadok, fast fashion, povrchnosti a prázdnych slovách, sa rozhodla prestať s výrobou každoročných sezónnych kolekcií ale zamerať sa na príbeh, ktorý skrz tvorbu predáva zákazníkovi. Upozorňuje na to, že málo kto ide do hĺbky, málo kto sa o ten príbeh zaujíma. Ona tvrdí, že to čo nás môže zachrániť je to, že by sme mali poznať príbehy, zatiaľ čo iba konzumovať. Takto vytvorený odev dostáva dušu, o ktorú sa potom zákazník túži starať. Do hĺbky idúci a čerpajúci z tradičných maliarskych techník ide i v Brne žijúci a na FaVu pôsobiaci maliar Břetislav Malý. S citom skúma hranice tradičnej maľby, presne jej rozklad na farbu a farby, ktoré súčasne s ich dekonštrukciou syntetizuje vo svoje sitá a internatívne farebné pole. Posun od skúmania vzájomných väzieb a konjunkcií farieb do ich inscenovania pomocou stále pomaľovaných plátien súvisí

so záujmom o všetky komponenty malby, teda aj o konštrukcie jej rubovej, odvrátenej strany, lebo aj tá môže mať svoj vplyv na zmysel a povrch malby. Svoj um a získane poznatky sofistikovane aplikuje v praxi a učí tomu i svojich žiakov. Niet nato mať poriadne napnuté a správne našepsované plátno.

Odpoveďou a zmyslom, prečo tvorím tak ako tvorím je nevyčerpatelnosť, finesa, úprimnosť, proces, trpezlivosť- ,ktorej sa i ja sama učím. Hodnota remesla nie je viditeľná hneď, na jeho cenu dôjdeš až na konci. „Na dne", je len v nás, kedy bude ten koniec. Potom by snáď mohlo konečne prestať platiť to, čo napísal už v roku 1925 Karel Čapek v Lidových novinách:

„U nás sa nie a nie dariť remeslám, príliš ľahko sa spokojujeme so šmírom, napodobeninou a ledajakosťou – vo všetkom v živote. Chýba nám akýsi zmysel pre dokonalosť jednoduchého života; preto nevieme udržať ani vyprobovanú dokonalosť starých vecí, remesiel, inštitúcií a tradície. Namouduši, prvá cesta, ako zvýšiť životnú úroveň, je uchovať to dobré, čo už tu bolo.”

ZÁVER

Projekt len *len* nekončí ukončením štúdia. On stále úspešne pokračuje. Vďaka cenným skúsenostiam a podpore komunity, rodiny i školy som tento rok mohla zasadiť väčšie množstvo semien (4kg) na plochu 270 m². To už bude niečo! Snáď i tie vysnené šaty, s ktorými to všetko začalo.

Dúfam, že som textilne remeslo posunula o niečo bližšie k ľuďom, ktorých to zaujíma no ešte nenašli odvahu sa zastaviť a tvoriť. Najlepšie zas pestovať, aby nás bolo viac a vytlačili sme z polí chemickú žltú farbu tou prírodne modrou.

Myslím si že, v surovosti a divokosti je skryté niečo primitívneho, prapôvodného a úprimného. Niečo, čo nám pripomína, že pochádzame z prírody a že je nutné objavovať dôležitosť našich koreňov. Obracať sa k počiatkom. K prirodzenosti.

---

¹ Karel ČAPEK, „Vývoj organizace lidových řemesel v České republice", Lidové noviny, 1925, <http://www.lidovaremesla.cz/?page=obecne>

OBRAZOVÁ ČÁST

Prvá skica, tapiséria, 40 x 52 cm, 2019

Semená Lnu Přádného ukryté v tobolkách, fotka, január 2019

Príprava výsevnej plochy, fotka, máj 2019

Prvý len, fotka, máj 2019

Detail lnu napadnutý malým čiernym chrobákom zvaným Drepčik, fotka, máj 2019

Len v rozkvetě, fotka, júl- august 2019

Len po invázii buriny, fotka, august 2019

Vetranie, fotka, september 2019

Sušenie a máčanie na strnisku, za dažďa i za slnka, fotka, september 2019

Detail sušiacich sa stonkov, fotka, oktober 2019

Lámanie na „bocianovi“ (čápovi), fotka, október 2019

Česanie vlákien, fotka, november 2019

Detail vlasov z lnu, fotka, november 2019

kolovrátok, fotka, december 2019

Klbko upradeného lnu, fotka , december 2019

Nameraných 8,2 metra, fotka, január, 2020

Hrubý náskres inštalácie, fotky, máj 2020